

„AKCE PALACH“

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

V Archivu bezpečnostních složek je uložena řada archiválií souvisejících s činem Jana Palacha, z nichž byla sestavena edice dokumentů publikovaná v této knize. Nejcennější prameny k tomuto tématu jsou shromážděny ve vyšetřovacím spise Veřejné bezpečnosti z roku 1969 (ABS, f. F/H 7-2, inv. jedn. 52) a pátracím svazku Státní bezpečnosti z let 1970–1974 (ABS, fond H, inv. jedn. 682). Vedle klasických písemností obsahují také stovky fotografií. Přestože se jedná často o unikátní snímky, nebyly v naprosté většině doposud publikovány. V této knize jsou některé z nich přetištěny jako doprovodná obrazová příloha zmíněné edice dokumentů. Najdeme mezi nimi fotografie z místa činu pořízené vyšetřovateli Veřejné bezpečnosti či rodinné snímky Jana Palacha, které na počátku sedmdesátých let postupně shromáždili příslušníci tajné policie. Vedle fotografií je zde přetištěno také několik faksimilí dokumentů, například záznam z ohledání místa činu. Pouze dva z publikovaných snímků nejsou uloženy v Archivu bezpečnostních složek: prvním je portrét Evy Bednárikové z vyšetřovacího spisu StB, který je deponován v bratislavském archivu Ústavu paměti národa. Druhá fotografie zachycuje posmrtnou masku Jana Palacha, kterou vytvořil sochař Olbram Zoubek a která byla v srpnu 2008 vystavena v Národním muzeu. Na odlišný zdroj upozorňujeme u obou fotografií také v popisce. Všechny snímky a faksimile dokumentů jsou řazeny chronologicky.

jméno a příjmení osoby

4. odd. - 3. odd.

Společnost — odbor — oddělení

jméno a příjmení
(název skupiny, objektu nebo třídy)

"PALACH"

Heslo — krycí jméno

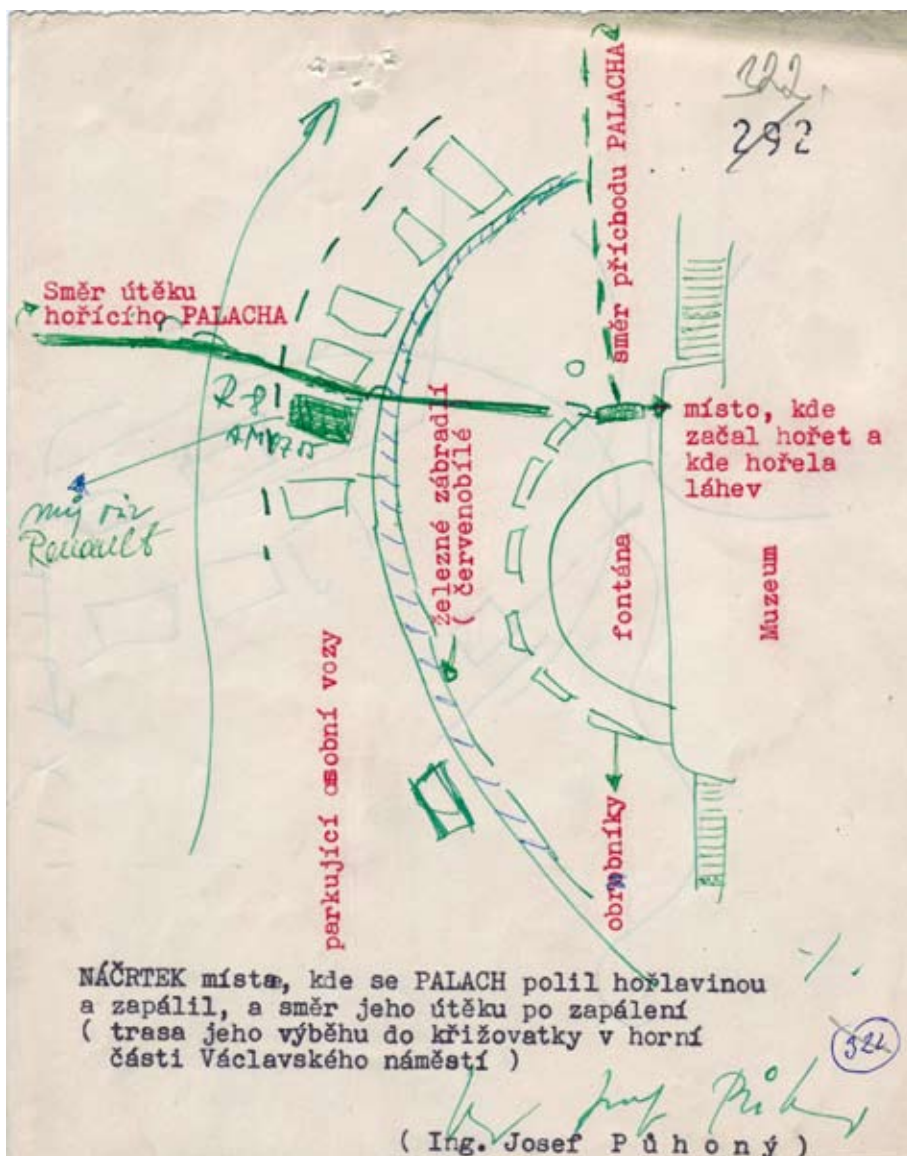
Regist. číslo

Druh svazku	Číslo
PÁTRACÍ	17199

Seznam operativních pracovníků, kteří se spolupracovníkem pracovali, nebo případ rozpracovávali

Por. číslo	Název útvaru, funkce, hodnost, jméno, příjmení operativního pracovníka	Od	Do	Podpis operativního pracovníka
1.	Kš. L. V. Praha m. odd. m. J. DVOŘÁK J. V.	13.2.70	5.7.70	J. Dvořák

Vnitřní strana obálky pátracího spisu StB k sebeupálení Jana Palacha

Plánek nakreslený svědkem Ing. Josefem Půhoným, který sebeupálení Jana Palacha pozoroval z okna své kanceláře na rohu Václavského náměstí a Mezibrané ulice

Prostor před Národním muzeem, kde se Jan Palach zapálil. Fotografie pořídil 16. ledna 1969 technik Veřejné bezpečnosti několik desítek minut po Palachově činu.

Figurant Veřejné bezpečnosti ukazuje místo, kam doběhl hořící Jan Palach

O P I S .

Místní oddělení VB 1
Praha 1-Krakovská 11

V Praze dne 16. ledna 1969

ČVS: 101/69

Ú ř e d n í z á z n a m .

Dne 16.1.1969 jsme zjistily věci Jana PALACHA nar. 11.8.1948 Praha, trvale bytem Kamenický Šenov č.836 okr. Č. Lípa, přech. bytem studentská kolej Praha 3-Koněvova č. 198, který se na protest obsazení vojsky Varšavské smlouvy naší republiky u Národního muzea polil a zapálil.

Jmenovaný byl převezen do nemocnice v Praze 2 Legerova ul. sanitním vozem MV AB-27-9. řidič POKRHM.

Svědky celé události byli INDRA Miloš, nar. 2.června 1931 bytem Hradec Králové ul. Purkyně 1174 a dozorce DP který se dostavil dodatečně. Oba svědkové se snažili PALACHA uhasit. Na místě byli zjištěny následující věci :

silonový kabát, šedá, černá srtovka s obsahem a propisovací tužka, literární noviny, dva sešity, učebnice němčiny, učebnice latiny, náprsní taška, cestovní pas č. 1932412, kolejní legitimace, jízdenka na tramvaj, průkazka na vlak, průkaz mezinárodního svazu studentstva, strážky do školní menzy a různé písemnosti vše na jméno Jan PALACH 11.8.1948, bytem Kamenický Šenov 836 okr. Čas. Lípa a 223 Kčs. Dále v náprsní tašce byl nalezen dopis následujícího znění :

Vzhledem k tomu, že se naše národy octli na okraji beznaděje, rozhodli jsme se vyjádřit svůj protest a probudit lid této země následujícím způsobem. Naše skupina se skládá z dobrovolníků, kteří jsou odhodláni se dát pro naši věc upálit.

Já jsem měl tu čest vylosovat si jednotku a tak jsem získal právo napsat první dopisy coby první pochodeň.

Naše požadavky jsou :

- 1) Okamžité zrušení cenzury.
- 2) Zákaz rozšifování "ZPRÁV".

Jestliže naše požadavky nebudou splněny do pěti dnů to jest do 21.1.1969 a nevystoupí-li lid z dostatečnou podporou (časově neomezenou stávkou) vzápětí další pochodně.

Pochodeň č.1.

P.S. Vzpomeňte na srpen. V mezinárodní politice se vyplnil prostor pro ČSSR využijte jej.

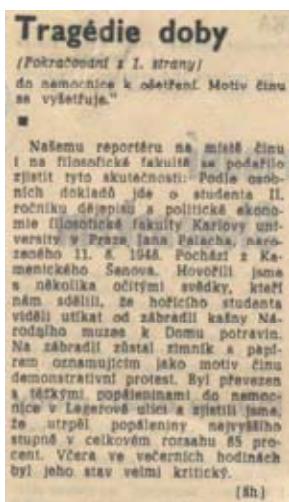
V kapse kabátu byla nalezena peněženka s obsahem 9,90 Kčs. Věci zajištěné na místě se předávají s úředním záznamem DÚ k dalšímu šetření.

Zapsal : pprep. Marek
prep. Alexandr

Opis vyhotovil dne 16.1.1968
prep. Kátek M.r.

Zaměstnanec Dopravního podniku Jaroslav Špírek uhasil Jana Palacha svým kabátem

Dne 17. ledna 1969 otiskl deník Práce článek o činu Jana Palacha. Výstřižek se dochoval ve vyšetřovacím spise Veřejné bezpečnosti.

Palach Jan

1948, studující, Věstecy 337.

Psychiatrické vyšetření:

17.I.69 - S pacientem je možno navázat kontakt, je při plném vědomí, přesně orientovaný, jeho slovní projev je koherentní. Stěží je si na bolesti a nevyspalost, cítí se velmi unavený, avšak klidný. O své činnosti hovoří stručně, věcně, neděluje podrobnostmi. Polil se boževinou a zapálil na protest proti současné politické situaci. Počítal s možností, že zemře, ale má život rád a doufal, že to změní. Velmi mu záleží na tom, aby šlo o jeho čin pochopila správně, nikoliv jako sebevraždu. Uvažoval o nešťastlivé ženě. Připouští, že jde o organizovanou akci, sděluje, že možná podobných činů bude více. Pořád bylo určeno lesem, on bohužel si vytáhl číslo 1. Další se má zapálit 21.1. Po dání Seduxen 2x2 tbl. po 60 minutách. Po krátkém uklidnění a subjektivní úlevě nastal výrazný motorický neklid, trvající asi 30 minut. Stav vědomí se nezměnil, a něco později se dostavil psychický a posléze i motorický útlum. Po odeznění účinku farmaka byl psychický stav stejný, jako v raných hodinách. Později opět podány 2 tbl. Seduxenu. Stal se spavý, klidný. Během odpoledne ho navštívila matka a bratr. Pacient reagoval vzhledem k takému somatickému stavu adekvátně. V následujících hodinách se objevovaly občasné krátkodobé stavy obhlazeného vědomí. Dle kusek objektivní anamnézy byl pacient vždy ukázněný, velmi hodný nyní, vždy citlivý, jemného chování, samostatný, podnikavý, zdravě citlivostivý. Studoval velmi úspěšně. Má silné viny, tý mysl pro čest, pravdomluvnost. Na arporné události reagoval velmi intenzivně. V posledních letech navštívil 2x Sovětský svaz a jednou Francii.

Pracovní závěr:

Osobnost s akcentovanými rysy/ pravdomluvností, čestností, sebezobětováním, myslu pro spravedlnost, svobodu/.
Protestní čin těžkého sebepoškození, s eventuelním následkem sebeznížení / upálení/.
Občasné krátkodobé stavy obhlazeného vědomí v důsledku těžkých popálenin / kel 80%/.
Emoční reakce tlumené, bez výraznějších výkyvů.
Bludy, poruchy vnímání nejisté.

V posledních odpoledních hodinách byl pacient spavý, bylo možno ho probudit, odpovídal/otázky/ dotazy. Hluboká spánku se chvílemi prohlubovala. Večer počítal úlevu, kontakt s ním byl velmi dobrý. Stále byl správně orientován, hovořil velmi obtížně, ale zcela koherentně. V pozdějších večerních hodinách bylo jeho vědomí obhlazené. Během noci se obhlazení kolísavě prohlubovala. V některých chvílích byl krátce desorientován, jindy zase bylo možno nejistou kontakt s ním navázat.

18.I. - V ranních hodinách nastalo mírné zlepšení celkového stavu. Spontánně si vzpomněl velmi přesně na některé podrobnosti svého činu, byl schopen rozhovoru, zajímal se o chlas jeho jednání. Po aplikaci uklidňujících léků spal. Během odpoledne stále klidný, spavý. Bylo možno pozorovat různě hluboký zákal vědomí. Chvillemi s ním byl možný sporný kontakt. Celkový stav se rychle horšil.

19.I. - Po 24 hodině opět nastalo velmi malé zlepšení, vědomí bylo o něco lucidnější, než v noci, hloubka obživení kolísala. Bylo možné ho k základním úkonům probudit a navázat s ním nejnutnější kontakt. V ranních hodinách nastalo opět zhoršení somatického stavu. Občas se dostavily chvilky lucidnějšího vědomí. Pacient se snažil vyslovit vzkazy, několikrát se mu to podařilo. Reagoval na hovor velmi málo, ale adekvátně. Jeho stav se v průběhu dopoledne stále pomalu horšil. Ve 14,30 s ním kontakt prakticky nebyl možný.

Konečný diagnostický závěr se od pracovního neliší. Pouze vyjádření o kvalitách vědomí se mění ve smyslu výrazného zhoršení v závislosti na postupně se horšícím tělesném stavu.

Dr. Kmeníčková v.r.

Druhá strana zprávy o psychiatrickém pozorování Jana Palacha

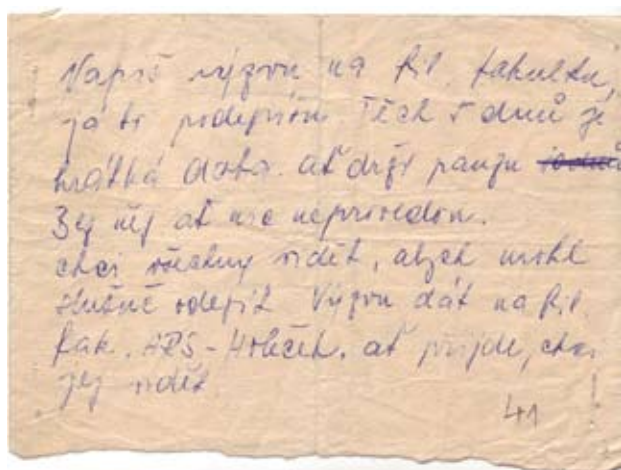
Fotografie Jana Palacha na nemocničním lůžku byla pořízena 17. ledna 1969 dopoledne. Snímek je součástí zdravotní dokumentace.

Fotografie Evy Bednárikové po jejím zadržení StB v květnu 1965. O několik měsíců později byla odsouzena za nákup pašovaných oděvů k podmíněnému trestu odnětí svobody na jeden rok. (Zdroj: ÚPN)

Fotografie Evy Bednárikové, která spolu s Lubomírem Holečkem navštívila 19. ledna 1969 umírajícího Jana Palacha. Oba potom informovali veřejnost o údajném poselství Jana Palacha.

Poznámky Evy Bednárikové, které si zapsala při návštěvě u Jana Palacha v nemocnici

Průvod studentů 20. ledna 1969 vyfotografovali příslušníci sledovacího útvaru StB

Dne 20. ledna 1969 studenti spontánně přejmenovali náměstí, na němž sídlí Filozofická fakulta UK

Na nádvoří pražského Karolina byla 24. a 25. ledna 1969 vystavena rakev Jana Palacha. V čestné stráž se vystříдали akademičtí hodnostáři, studenti, učitelé i osobnosti veřejného života.

U katafalku s rakví stáli také univerzitní pedelové s žezly

Dva dny proudily univerzitním nádvořím davy lidí. V pátek 24. ledna 1969 bylo Karolinum otevřeno od deseti hodin až do půlnoci, v den pohřbu 25. ledna od devíti do jedenácti hodin.

Podle soupisu, který pořídili studenti a který později zabavila StB, přinesli lidé na nádvoří Karolína celkem 845 věnců

Ve 12.45 hod. byl v Karolinu zahájen smuteční obřad.
Na snímku rektor univerzity prof. Oldřich Starý.

Ministr školství Vilibald Bezdíček během svého projevu

Trasa pohřební průvodu vedla přes Ovocný trh, Celetnou ulici, Staroměstské náměstí, Pařížskou třídu, ulici Břehovou a ulici 17. listopadu před budovu Filozofické fakulty

Pohřební vůz na Staroměstském náměstí v Praze. Průvod organizovali členové Svazu vysokoškolského studentstva Čech a Moravy, kteří na snímku tvoří hradbu přihlížejícím

Studenti s vlajkou na Staroměstském náměstí

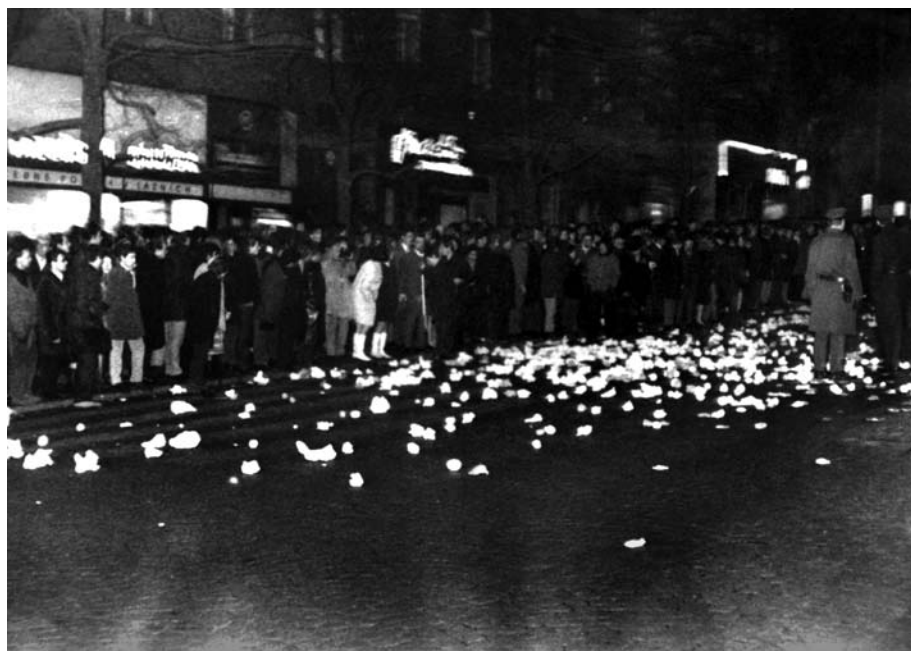
Poslední rozloučení před Filozofickou fakultou. Také v jejích oknech i na ochozech přihlížely desítky lidí.

Od fakulty odjel vůz s rakví na Olšanské hřbitovy, kde se konal pohřeb

Čestná stráž za Jana Palacha u sochy sv. Václava na Václavském náměstí

Večerní shromáždění v centru Prahy 26. ledna 1969 přerostla v pouliční demonstraci

Dne 26. ledna 1969 bylo na útvary SNB v hlavníím městě předvedeno celkem 199 osob

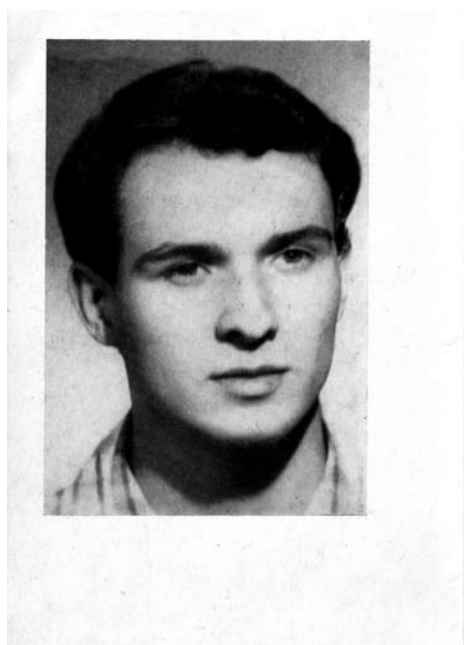
Nástěnka TJ Sokol Všetaty, jehož členové zorganizovali po smrti Jana Palacha pietní shromáždění. Později také usilovali o výstavbu Palachova pomníku, což se stalo důvodem pro jejich dlouholeté sledování Státní bezpečností.

Na jaře 1969 se ve Všetatech uskutečnil fotbalový turnaj na památku Jana Palacha

Příslušníci StB shromáždili ve spise také rodinné fotografie. Na snímku Jan Palach na zahradě ve Všetatech.

I thank you very sincerely
for the kind compassion you showed
on the occasion of the death
of my son JAN PALACH.

The only comfort
I have in my immense grief
is the fact that my son gave his life
for the cause of truth and liberty
and for his country,
and I believe that his sacrifice
will never be forgotten.

Libuše Palachová

Státní bezpečnost kontrolovala řadu let korespondenci Libuše Palachové. Zabavila také lístek s jejím poděkováním za projevenou soustrast.

Nápisy proti okupaci, které maloval Jan Palach v srpnu 1968 se svými kamarády ve Všetatech

Nápisy proti srpnové invazi armád pěti států Varšavské smlouvy ve Všetatech

ŽADOST O POVOLENÍ CESTY (VYSTĚHOVÁNÍ) DO ZAHRANICÍ

do státa FRANCIE

na 90 dnů, odjezd dne 2. XI. 1968

podmínky PALACH jméno JAN příjmení 1932412

datum, místo a rok narození 12. 1943 místo narození PRAHA okres PRAHA

státní přísl. ČESKOSL. předstí. povolání STUDENT

vydání KAMENICKÝ ŠENOV číslo 636 okres Česká Lípa

1. star. JAROSLAV PALACH data nar. 29. 5. 1940 státní přísl. ČESKOSL. vydání ZAMĚL 3. 1. 1947

2. matka JOSEFA PALACHOVÁ roa. KŘETKOVIC data nar. 28. 1. 1913 státní přísl. ČESKOSL. vydání VŠETATY

3. jméno manžela ky ... roa. ... data a místo nar. ... státní přísl. ...

zaměstnatel manžela ky ... zaměstnavatel ...

**1. Všechny údaje – vyšetřeno „ano“
Ověření totožnosti provedeno podle OP
Fik. 174 263 číslo 5-8
dne - 6. IX. 1968

1. ... nar. ...

2. ... nar. ...

3. ... nar. ...

4. ... nar. ...

barva očí ... výška 174 cm

*1. Vyšetřeno i když neměli.
Přítel blízkýho přítele nebo strýce.
*2. V případě nečistoty místa připoje přílohu.

Žadatel hodlá vycestovat s ČSM do Francie.

- 6. IX. 1968

O. Stb. ...
nani je veden

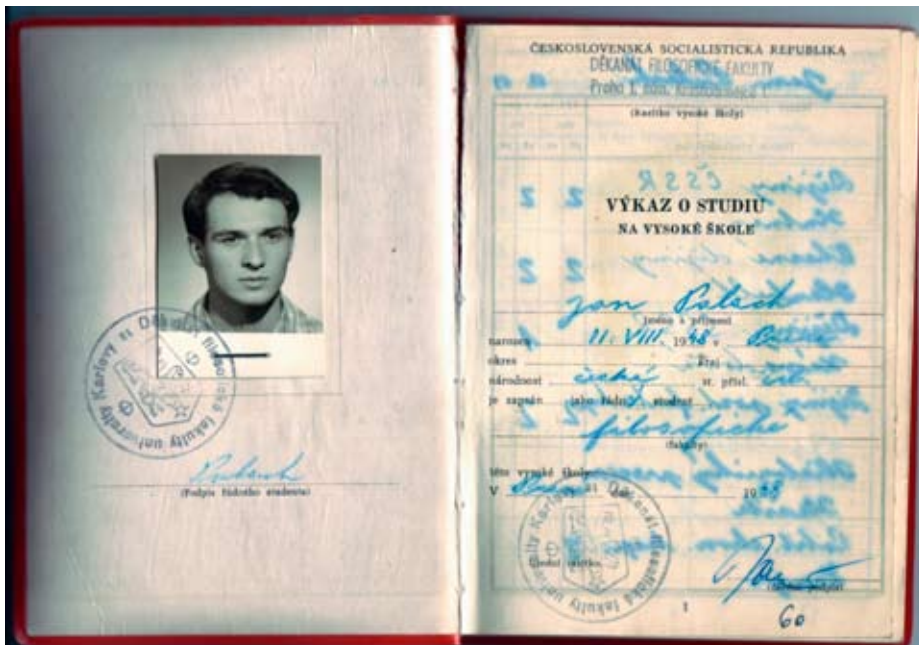
OO. PV NEMÁ NÁMITEK
NÁČEŠNÍK ...

11. IX. 1968
JOVA

11. IX. 1968
12. IX. 1968

...

Žádost Jana Palacha o vycestování do Francie na podzim 1968

Index Jana Palacha z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Index a přijetí: Stud. rok: 19. 7/8

Název přednášky (výběh)	TPČ, hod. v sem.	hod.	hod.
Jméno přednášejícího	hod. ev.	hod. ev.	hod. ev.
Dějiny literatury	2	2	
Dějiny filosofie		2	
Jan Boucháček			
13. X. 1968			
J. P. Klady			
děkan			

Ostatní studia: Ročník: 64

Ročník	Zápis	Zkouška
Datum a podpis učitele	Datum a podpis absolventů	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	
13.10.68	R. Klady	

Strana indexu s razítkem děkana Jaroslava Klady a zápisem o některých atestacích, které Jan Palach vykonal na podzim 1968

3 341-0

Vážený kolego,
po delší době jsem se sna-
žil sdělit Ti tento for-
mou svůj návrh pro gra-
podmon akci studentstva.
Je součástí situace je jas-
né, že srovnání akce stu-
dentstva, at' jde o stu-
du i demonstraci je neúctí.
Je totiž na místě, si bra-
zovat „humánních sdělova-
cích prostředků“ se nemůže
vyvolat různé účinky akce
a celoročním měřítkem
(např. jen studenty)
Navrhují akce je se na
první pohled může sdělit
hlavně (může, že hláse-
ní je), namísto nějaké de-
monstrace se mi jeví účel-
nější a efektivnější „obas-

dit roztles a vyjetý vyje-
nu ke stánu na samém
aveny a se smrkovými
(např.).

Dominánci se, že k libo-
vi je dnes přirovnání atmosfé-
ry (člověk hraděním na
smrkovými, prohledání VV
—). Dvořák, že svedení
se k té přirovnání svedu
nemohly. Vlastní abci by-
mohlo provést poměrně malí
stopy, a k tomu k tomu
by se kolem roztles
stoměrů k tomu státní
(někdy je k tomu VSE s
3000 prohledání).

Ještě se Ti můžu k tomu
adit státní, k tomu k tomu,
aby jsi to roztles a se-
minoval se a něme. se spě-
něm přirovnání státní a roztles

na obědvání. Protože nemám žádnou
svozníku a abych ani-
něl podrobně ohledně po-
možnosti, píši na místo
to různějším způsobem
odpovědi

Jan Palach
holý OK Způsob 5/6

P. S. Ledem 68 začal chová,
ledem 69 mluví začal
mávla.

4 341-0

Dne 16.ledna 1969 ve 20 hod. se sešli členové předsednictva SVS a studenti z několika pražských fakult se soudruhy ing. Rázlem, prof. Bezdičkem, Vokrouhlickým, Bozákem a prof. Stříbrným. Tiskový tajemník SVS vydá o tomto zasedání podrobný zápis, v této zprávě jsou uvedeny pouze nejdůležitější informace.

Dne 16.ledna 1969 v 15 hod. na Václavském náměstí se polil benzínem a zapálil kolega Jan Palach, posluchač druhého ročníku filosofické fakulty v Praze. Zapálil se u prodejny s koberci, poté běžel k Domu potravin, kde dopravní inspektor svým kořičkem uhasil hořícího. Jan Palach byl okamžitě převezen do nemocnice v Legerově ulici. Službu konající lékařka prohlásila, že jde o 80-85% popálení II. a III.stupně. U kolegy Jana Palacha byl nalezen dopis zdůvodňující jeho počínání. Svým činem vyjádřil protest proti cenzuře a protest proti vydáváním Zpráv. Prohlásil, že je ze skupiny, kde losem mu připadlo převést tento čin jako první. Pokud nebudou odstraněny důvody, jež ho vedly k upálení do 21.ledna upálí se další člen skupiny.

Kolega Jan Palach byl charakterizován jako skromný člověk, dobrý student, který dovedl mimořádně logicky myslet. Měl nenápadné vystupování. Má velkou zálibu v dějepisu. Na tomto zasedání předsednictva SVS přijalo usnesení v souvislosti s tragickým činem kolegy Jana Palacha.

Ministr prof. Bezdiček oznámil, že dne 17.ledna v 8,30 se na ministerstvu sejdou rektori pražských vysokých škol a pozval na toto zasedání zástupce SVS. Obdobně tomu bude v Brně a Bratislavě. O tragedii bylo také informováno plénum ÚV KSČ soudruhem Erbenem. Dne 17.ledna v 1. hod. po půlnoci se sešla kolejná rada kolejí Jerov.

V Přijatém prohlášení, podporují usnesení předsednictva SVS, žádají okamžité zveřejnění požadavků kladených v dopise kolegy Palachy. Obrací se na vedení státu, NS, ÚV KSČ, odbor.orgány a čsl. lid, aby nepřipustil znevažování této tragické události. Obdobně prohlášení přijalo také Městské vysokoškolské centrum v Plzni na svém mimořádném zasedání.

Předsednictvo SVS se sejde dnes v 11 hod. dopoledne.

Vytiskl TAISS

008

305

17.ledna -4 hod.ráno
O.Burkeckij

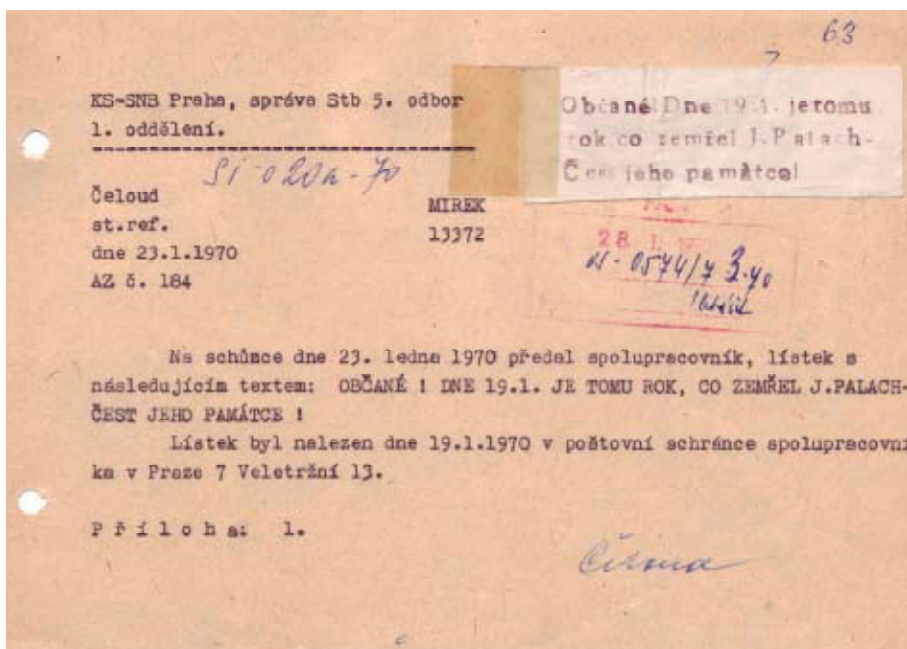
V pátracím spise Státní bezpečnosti se zachoval také jeden z prvních studentských letáků o činu Jana Palacha. Tajná policie je v roce 1970 spolu s mnoha dalšími dokumenty zabavila v Ústavu dějin UK.

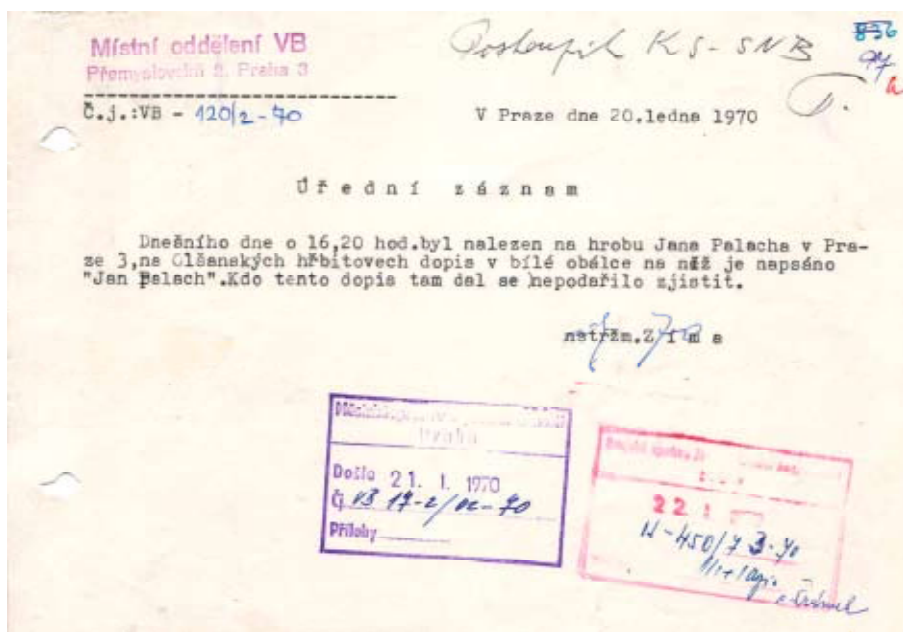
Fotografie mrtvého Jana Palacha v Ústavu soudního lékařství byla otištěna v západoněmeckém časopise Bild. StB bez úspěchu pátrala po jejím autorovi.

Posmrtné masky Jana Palacha vytvořili sochaři Antonín Chromý (vlevo) a Olbram Zoubek (vpravo) (Zdroj: ABS, Národní muzeum)

Zpráva Státní bezpečnosti o zachyceném letáku při prvním výročí smrti Jana Palacha v lednu 1970

Příslušníci Místního oddělení Veřejné bezpečnosti v Přemyslovské ulici kontrolovali několik let hrob Jana Palacha

Náhrobní desku vytvořil sochař Olbram Zoubek. Snímek pořídila tajná policie, která v roce 1970 nechala jeho dílo zničit.

Příslušníci StB donutili v říjnu 1973 matku a bratra Jana Palacha, aby souhlasili s exhumací jeho pozůstatků a likvidací jeho hrobu na Olšanských hřbitovech

ZHODNOCENO

- 9 VII 1973

Správa StB P r a h a
2. odbor, 3. oddělení

Dne 6. července 1973

Výtisk čís.: 1

Počet listů: 1

S c h v a l u j í :

Náčelník S-StB Praha

Já, kpt. Bín Josef, starší referent 3. oddělení 2. odboru
při KS SMB Praha

p ř e d k l á d á m

návrh na uložení pátracího svazku č. 17199, který byl veden
pod heslem "PALACH" k osobě

PALACH Jan - nar. 11.8.1948 Praha, české národnosti, čal. st.
příslušnosti, svobodný, bývalý student FF KU Praha,
bytem Kamenický Šenov 836, okr. Česká Lípa,
který dne 16.1.1969 při pokusu sebevraždou upálením
v Praze, Václavské nám. na následky popálenin zemřel
dne 19.1.1969.

O d ů v o d ň u j í :

Vzhledem k tomu, že se jednalo o atraktivní způsob sebe-
vraždy, což vyvolalo u široké veřejnosti značné rozjitření a pů-
vodní uzavření případu nedávalo záruku o existenci skupiny kolem
Palacha. Proto bylo znovu zahájeno agenturně operativní rozpracov-
vání. Byla provedena celá řada prošetřovacích úkonů u osob, se
kterými Palach přicházel do styku nebo kteří Palacha znali.

Cílem rozpracování bylo jednak hlouběji objasnit příčiny
sebevraždy Palacha a dále identifikovat nebo vyvrátit existenci
údajné skupiny osob kolem Palacha.